

Postanowienie z dnia 18 kwietnia 2011 r.

III UZ 3/11

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje od organu rentowego, koszty zastępstwa procesowego zasądza się na podstawie § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), a nie na podstawie § 12 ust. 1 pkt 5 tego rozporządzenia.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Jolanta Strusińska-Żukowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 kwietnia 2011 r. sprawy z wniosku Zbigniewa K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w S. o prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, na skutek zażalenia wnioskodawcy na pkt II wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach z dnia 26 października 2010 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 26 października 2010 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach zmienił wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach z dnia 2 marca 2010 r. poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. z dnia 22 czerwca 2009 r. i przyznał ubezpieczonemu Zbigniewowi K. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy w kwocie 3.534 zł (pkt I wyroku) oraz zasądził na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 12 ust. 2 i § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem o kosztach) od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obydwie instancje (pkt II wyroku).

W zażaleniu na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie II wyroku ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia i zasądzenia od organu rentowego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 450 zł za obydwie instancje. Postanowieniu zarzucono naruszenie § 12 ust. 2 rozporządzenia o kosztach przez jego niewłaściwe zastosowanie „a w konsekwencji orzeczenie o kosztach w wysokości niższej od należnej, znajdującej oparcie w § 12 ust. 1 pkt 5 oraz § 13 ust. 1 pkt 1 w/w rozporządzenia”. Zdaniem wnoszącego zażalenie, § 12 ust. 2 rozporządzenia o kosztach odnosi się do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, jednakże § 12 ust. 1 pkt 5 tego rozporządzenia z uwagi na fakt, że odrębnie reguluje kwestię odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, uznać należy za przepis szczególny, który jako taki powinien się stać podstawą rozstrzygnięcia. Wówczas zgodnie z § 6 pkt 3 rozporządzenia o kosztach, do którego odwołuje się wspomniany § 12 ust. 1 pkt 5, stawka minimalna przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 1.500 zł do 5.000 zł wynosi 600 zł. Tym samym stawka minimalna określająca koszt zastępstwa procesowego za postępowanie w pierwszej instancji wynosi 300 zł (wartością przedmiotu sprawy była kwota 3.534 zł). Natomiast § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia o kosztach określa stawki minimalne za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym i zgodnie z tym przepisem, jeżeli sądem drugiej instancji był Sąd Okręgowy stawka minimalna wynosi 50% tej stawki, nie mniej niż 60 zł. Stawka minimalna w tej sprawie wynosiła 300 zł, więc kwotą należną za drugą instancję będzie 150 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Podstawę zasądzenia opłaty za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, przy uwzględnieniu nakładu pracy adwokata i jego przyczynienia się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, a także charakteru sprawy, stanowią stawki minimalne określone w przepisach rozporządzenia, a opłata nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekra-

cząć wartości przedmiotu sprawy (§ 2 rozporządzenia o kosztach). Stawki minimalne w sprawach z zakresu prawa pracy określa § 12 ust. 1 rozporządzenia o kosztach, natomiast stawki te w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego - § 12 ust. 2.

Należy zwrócić uwagę, że w dawnym stanie prawnym istniało rozróżnienie podmiotów zobowiązanych do wypłacania jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci. Na podstawie art. 32 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) odszkodowanie to wypłacał zakład pracy - w przypadku pracowników uspołecznionych zakładów pracy i członków ich rodzin (art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy) bądź Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w przypadku pracowników nieuspołecznionych zakładów pracy i członków ich rodzin (art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy). Stan prawny w zakresie podmiotów zobowiązanych do ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych uległ zmianie w następstwie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 kwietnia 2002 r., którym wymienione przepisy: tj. art. 32 ust. 1 pkt 1 oraz art. 32 ust. 1 pkt 2, w części, w której ograniczały odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tylko do pracowników nieuspołecznionych zakładów pracy i członków ich rodzin, zostały uznane za niezgodne z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP. W konsekwencji, od daty ogłoszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, tj. z dniem 19 czerwca 2002 r. już tylko Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zaistniałych po tej dacie niezależnie od „typu” pracodawcy (zakładu pracy), a sprawy o takie świadczenie przysługujące od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych są zawsze sprawami o świadczenie z ubezpieczeń społecznych. Sprawy, w których jednorazowe świadczenia odszkodowawcze z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej wypłaca organ rentowy są zatem sprawami z zakresu ubezpieczeń społecznych, do których znajduje wprost zastosowanie § 12 ust. 2 rozporządzenia o kosztach.

Natomiast § 12 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia o kosztach, pozwalający ustalać wysokość stawki minimalnej w sprawach o „świadczenie odszkodowawcze należne z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej” w kwocie „50% stawki obliczonej na podstawie § 6 od wartości odszkodowania będącego przedmiotem sprawy”, jest przepisem odrębnym, gdyż dotyczy świadczeń odszkodowawczych z tytułu wypadku

przy pracy lub choroby zawodowej, do których wypłaty zobowiązany jest pracodawca, tj. wtedy gdy pracownik dochodzi uzupełniających świadczeń odszkodowawczych z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej od pracodawcy, ponad przysługujące mu świadczenia odszkodowawcze od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Tylko takie sprawy o świadczenia odszkodowawcze dochodzone od pracodawcy należą do zakresu prawa pracy, w których stawki minimalne określa się na podstawie § 12 ust. 1 rozporządzenia o kosztach. Dlatego rozstrzygając o kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował § 12 ust. 2 rozporządzenia o kosztach, który stanowi, że w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego stawki minimalne wynoszą 60 zł, a w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o świadczenia odszkodowawcze z ubezpieczenia społecznego nie jest uprawnione żądanie zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego strony wygrywającej spór na podstawie § 6 w związku z § 12 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia o kosztach, tj. tak jak w sprawie z zakresu prawa pracy o uzupełniające świadczenia odszkodowawcze dochodzone od pracodawcy z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, pozwalających na zasądzenie kosztów według wartości przedmiotu sporu w kwocie 50% stawki obliczonej na podstawie § 6 od wartości odszkodowania będącego przedmiotem sprawy.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

=====